

1979 - Tong-Tong
Project 1975

SUMATRAANSE NEUSHOORNS

De beide Indonesische neushoorns, de Javaanse of een-hoornige en de Sumatraanse of twee-hoornige, behoren tot de meest met uitsterven bedreigde diersoorten. Van de Javaanse zijn er in de hele wereld nog ongeveer 40, en de Sumatraanse zijn er nog tussen 100 en 200 exemplaren.

Deze neushoorns leven, of liever leefden, buiten Indonesië in het grootste deel van Zuidoost Azië tot in India en China. Door de uitgestrekte ontbossing, militaire activiteiten en door de jacht, die nog steeds op deze dieren wordt uitgeoefend, ziet de toekomst voor de neushoorns er op het vasteland weinig rooskleurig uit. Alleen in Indonesië zijn er op het ogenblik goede mogelijkheden deze prachtige dieren voor het nageslacht te behouden. De Javaanse neushoorn wordt beschermd in het Ujung Kulon Reservaat op de westpunt van Java. Voor de Sumatraanse liggen de beste kansen even om het Gunung Leuser Reservaat Noord Sumatra (Atjeh).

Enkele jaren geleden is dit Gunung Leuser Reservaat, 400.000 hectare groot, geadopteerd door het Wereld Natuur Fonds Nederland. Door middel van een hiervoor opgericht comité wordt aan de Indonesische regering uitgebreide hulp geboden om dit reservaat in stand te houden en te beheren. Een van deze activiteiten is het Neushoorn Onderzoek Project, dat tot doel heeft alle gegevens te verzamelen, nog om de laatste Sumatraanse neushoorns doelmatig te kunnen bescher-

men. Enige tijd geleden is ondergetekende begonnen met de uitvoering van dit project.

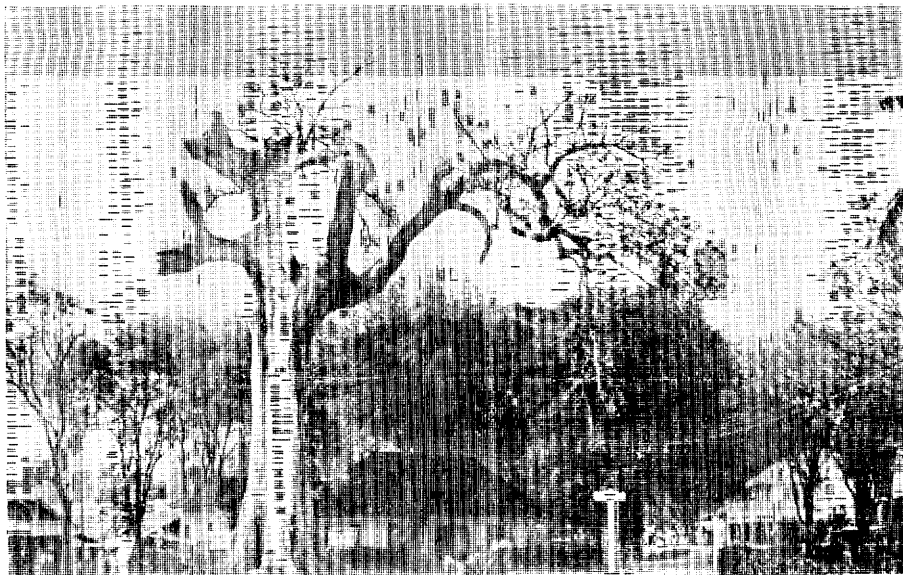
Voor het bijeenbrengen van alle reeds bekende gegevens over de Sumatraanse neushoorns zou ondergetekende een beroep willen doen op de lezers van Tong-Tong. Hij zal het zeer op prijs stellen als U hem, bij voorkeur schriftelijk, op de hoogte zou willen stellen van persoonlijke ervaringen met neushoorns op Sumatra, van het bezit van voorwerpen, foto's of films, of van artikelen die over dit onderwerp in de tijdschriften of kranten zijn verschenen. Het is de bedoeling dat ondergetekende zo snel mogelijk, voor minstens twee jaar, een uitvoerig onderzoek in het Gunung Leuser Reservaat e.o. gaat instellen naar het voorkomen en de levenswijze van de neushoorns.

Helaas is de financiering van dit onderdeel van het project nog niet rond. Ondergetekende zou, en met hem Het Gunung Leuser Comité van het W.N.F. (Nederland), die het initiatief nam voor het onderzoek en de Afdeling Natuurbeheer van de Landbouwhogeschool te Wageningen, die het onderzoek zal begeleiden, dan ook graag in contact treden met mensen en instanties, die bereid zijn dit onderzoek financieel te steunen.

Drs. N. J. van Strien,
Afdeling Natuurbeheer van de
Landbouwhogeschool,
Pr. Marijkeweg 15,
Wageningen.

DE ATJEH-OORLOG

Een strijd, die bijna driekwart eeuw duurde

De boom waarbij de aanvoerder van de eerste Atjeh-expeditie gen.-majoor Köhler sneuvelde. De "Köhler-boom" werd in 1936 geveld. (Uit "Atjeh" van H. C. Zentgraaff).

Op 26 maart 1873 verklaarde de toenmalige vice-president van de Raad van Indië Nieuwenhuysen, optredende als de leider van de eerste Nederlands-Indische expeditie naar Atjeh dat gebied de oorlog. Dat is dus nu rond een eeuw geleden. De oorlogsverklaring was de inleiding tot een worsteling die in feite zelfs nog niet geheel was beslecht toen Wereldoorlog II zijn afschuwelijke schaduw op Nederlands Indië zou werpen. Vergelijken daarbij was de periode van de Japanse bezetting van Atjeh nauwelijks meer dan een episode. Het Neder-

de geschiedenis waren blijkbaar goed vaststaan: elke poging om weer vaste voet aan de grond te krijgen zou hebben geleid tot een voorstelbaar bloedvergieten, maar niet tot succes.

Menig lezer zal zich afvragen: een oorlogsverklaring aan Atjeh? Behoorde dit gebied dan niet tot de archipel en was de Nederlandse soevereiniteit over geheel Nederlands-Indië dan geen voldongen feit? Dit was zij inderdaad niet. Wie zich interesseert voor de feitelijke en de formele data verwijzen naar de stapels lectuur over

GEGEVENS OVER TIIGRS IN INDONESIA GEVRAAGD !

Dit onderzoek vindt tevens plaats in het kader van het "tjigerproject" van het Wereld Natuur Fonds Nederland. Daar bij dit onderzoek ook vooral de vroegere situaties en de verwerkt zullen worden.

Mocht u eventueel informatie bezitten over de tjiger, die al dan niet gepubliceerd is en die van belang zou kunnen zijn om een meer volledig overzicht over zijn vroeger voorkomen te krijgen, dan zou ik er zeer op prijs stellen indien u mij hiervan op de hoogte zou willen stellen.

Voorts houd ik mij aanbevelen voor elke aanwijzing of suggestie, die voor het onderzoek van belang zou kunnen zijn.

Bij voorbaat mijn hartelijke dank voor uw medewerking

L. Treep
afd. Natuurbehoud en Natuurbeheer
van de Landbouwhogeschool
Prinses Marjikkeweg 15
Wageningen

Er zijn op het ogenblik slechts weinig gegevens bekend, die een duidelijk beeld geven omtrent het voorkomende aantal tjigers en de gebieden waarin zij nog voorkomen in Indonesia. Vooral de Bali-tjiger, waarvan men hoopt dat hij nog niet uitgestorven is en de Java-tjiger, nog enkele exemplaren in Oost- en West Java voorkomen, verkeren in een verontrustende situatie. Over de aantallen en de plaatsen van voorkomen van de Sumatra-tjiger bestaat echter ook veel onzekerheid.

Daarom is de Survival Service Commission of the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources zeer geïnteresseerd in gegevens omtrent het voorkomen van de tjiger in het Verre Oosten en dus met name ook in Indonesia.

Momenteel wordt door ondergetekende, student tropische bosbouw aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, een literatuur- en bronnenonderzoek verricht om meer informatie te verkrijgen over de tjiger in Indonesia.

in ons blad gestaan heeft in de rubriek van Navorsers over zus of zo. Het laatste is moeilijker dan U denkt: wij hebben er doodgewoon geen tijd voor om zo iets nog op te zoeken, maar wij bieden de verzoekers altijd aan om zelf maar eens op ons kantoor te komen bladeren. Dat kan men vaak niet. Wel, daarmee is de kous helaas af.

Gek, vroeger, toen wij de rubriek hadden, werden we voortdurend getraceerd op gemopper, want wat moest men toch aan met al die asal-usul, die zo onleesbaar waren en oninteressant, enz. enz., want anyway jongere mensen hadden er toch helemaal niets meer aan, die immers geheel assimileerden, enz. enz. Maar nu al die jongere mensen ouder worden, tonen ze juist nog meer interesse voor stambomen en genealogische uitputtingen dan de ouderen!

Maar ja, intussen sterven de oudjes die dat werk nog deden, uit. Een soort liefde voor historisch werk sterft met hen uit - en daar door raakt in het historische werk zelf op den duur de klad. Maar wat wil je: ook dat is even onafwendbaar als elk ander verloop van gebeurtenissen in deze wereld. Je leert veel bij Tong Tong.....

ewoonlijk zitten ze verstopt onder
ijn hoofddek."
natuurlijk, ik begreep het toen. Toch
leef ik hem, er onwezenlijk vinden uit-
ten.

Waarom zit je hier eigenlijk?" vroeg
: "Ik waak", zei hij.

ijn onrust werd meteen weer groter.
Waak je? Verwacht je dan dat er iets
aat gebeuren?"

De kakeh glimachte: "Neen, maar het
: altijd goed te waken." Ik was niet
elemaal gerustgesteld. Hij zou er
aus wel een speciale reden voor heb-
en, voor dat waken, dacht ik. Hij was
zo oud; hoe lang zou hij het waken
houden? En als hij dan in slaap viel,
at dan? "Hoe lang blijft je waken?"
oeg ik. De kakeh glimachte weer:
Wees maar gerust. Er is een ander
e over dit huis waakt." "Wie is dat
in?" vroeg ik verbaasd. "Dat zal ik